

ŠTO JE SOCIOLOGIJA?

lat. **societas** društvo, zadruga, savez; grč. **logos** znanost

- **SOCIOLOGIJA** – znanost koja **proučava društva** i **načine** na koje ta društva oblikuju **ponašanje, vjerovanja** i **identitet ljudi**
 - *sociologija se bavi društvenim životom u čitavom njegovom opsegu - od slučajna susreta na ulici do globalnih procesa*
 - *sociologija nam samo pomaže uočiti i bolje razumjeti različite aspekte svijeta u kojem živimo*
- **SOCIOLOGIJA** – znanost koja se bavi systematskim proučavanjem društvenog života, društvenih skupina i **društva**, s posebnim naglaskom na moderna, industrijalizirana društva

SOCIOLOŠKA IMAGINACIJA (C. Wright Mills)

- **SOCIOLOŠKA IMAGINACIJA** – sposobnost shvaćanja odnosa između pojedinca i društva, između biografije pojedinca i povijesti društva
- mogućnost **izdizanja iznad osobnog**, svakodnevnog iskustva i sagledavanje sebe i drugih **iz šireg vidokruga**
– *primjer s nezaposlenošću, ratom, brakom...*
- prepoznavanje općeg u pojedinačnom (P. Berger)

Dodatni tekst o sociološkoj imaginaciji

(link na tekst sa dodatna 3 primjera sa jasnijim objašnjenjem što je sociološka imaginacija)

https://srednja-skola.github.io/sociologija/data/dodatni-materijal/socioloska_imaginacija.pdf

SOCIOLOGIJA I ZDRAVORAZUMSKO RAZMIŠLJANJE

- *Za punoga Mjeseca raste broj kaznenih djela, samoubojstava, opijanja i ubojstava.*
- *U slučaju nevolje, prije će vam biti pružena pomoć ako je oko vas mnogo ljudi.*
- *Velika oskudica i bijeda stanovništva u nekoj zemlji povećavaju vjerojatnost izbijanja pobuna ili revolucija.*
- *Masovno (tzv. tepih) bombardiranje njemačkih gradova tijekom II. svjetskoga rata izazvalo je paniku i razorila društvenu organizaciju.*
- *Žrtve ubojstva obično ne poznaju ubojicu.*
- *Tipičan glasač na izborima odlučuje o kandidatu na osnovi političkih programa i stavova koje ovaj nudi.*

NE

NE

NE

NE

NE

NE

Zdravorazumski vs. znanstveni način razmišljanja

(link na video koji smo gledali na nastavi)

<https://drive.google.com/file/d/0B3j3fkaAq7drekJOVFFSZXdLOUE/edit?usp=sharing>

SOCIOLOGIJA I ZDRAVORAZUMSKO RAZMIŠLJANJE

- **zdravorazumsko razmišljanje** – svakodnevno iskustvo i razmišljanje „običnog čovjeka”

- **sociologija** (4 točke po kojima se razlikuje od zdravog razuma - Z. Bauman):
 1. pravila odgovornog govora
 2. opseg polja
 3. razumjevanje i objašnjenje događaja i okolnosti
 4. propitkivanje „očitoga” i „neupitnog”

SOCIOLOGIJA – znanost koja **proučava društva**
i **načine** na koje ta društva oblikuju **ponašanje**,
vjerovanja i **identitet ljudi**

prizor iz filma „Bogovi su pali na tjeme”

PONOVIMO

- znanost koja proučava društva i načine na koje ta društva oblikuju ponašanje, vjerovanja i identitet ljudi

SOCIOLOGIJA

**SOCIOLOŠKA
IMAGINACIJA**

**SOCIOLOŠKO
RAZMIŠLJANJE**

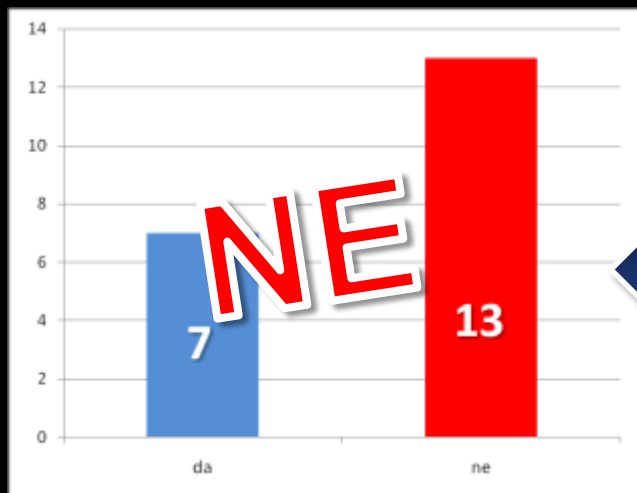
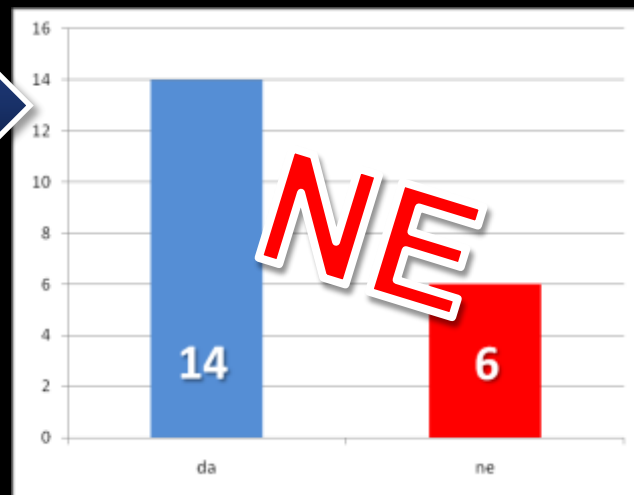
- mogućnost izdizanja iznad osobnog, svakodnevnog iskustva i sagledavanje sebe i drugih iz šireg vidokruga
- sociološki pogled na društvo

**ZDRAVORAZUMSKO
RAZMIŠLJANJE**

DRUŠTVO?

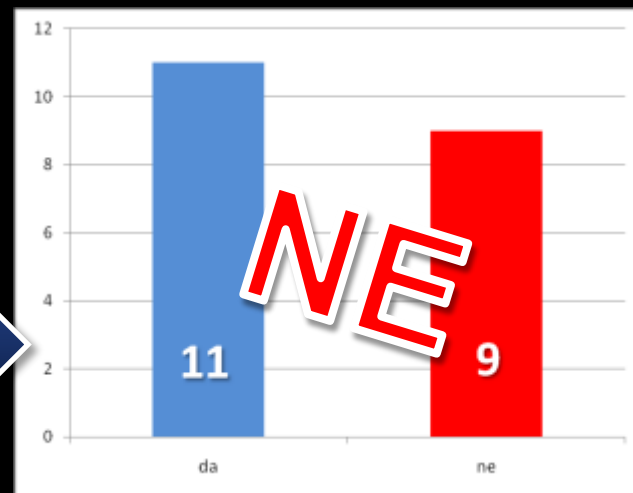
Smatraš li navedene tvrdnje istinitima?

Ljudi podrijetlom sa sela bolje podnose uvjete vojničkog života od ljudi gradskog podrijetla.

Vojnici podrijetlom s juga bolje podnose klimatske uvjete na otocima Južnog mora od vojnika sa sjevera.

Bolje obrazovani ljudi pokazuju više psihoneurotskih (psihičkih poremećaja) simptoma od slabije obrazovanih.

- društvo:
 - kolektiv kojem pripadamo (*razred, prijatelji...*)
 - odnosi sa drugim ljudima (*društvenost*)
 - udruge ili udruženja (*Hrvatsko sociološko društvo...*)
 - kolektivni život uopće (*različite kulture*)
- **SOCIOLOŠKO GLEDIŠTE NA DRUŠTVO** - *društvo nije stvar* (nešto nepromjenjivo i čvrsto) već *stalan proces* izgradnje i razgradnje, reprodukcije i transformacije (stalno se mijenja)
- **DRUŠTVO** – relativno *samostalna, samoobnavljajuća skupina ljudi* koji žive na određenom *području* i sudjeluju u *zajedničkoj kulturi*

GEMEINSCHAFT / GESELLSCHAFT

12

(zajednica)

(društvo)

- **2 oblika ljudskog okupljanja/udruživanja:** (F. Tönnies)
 1. u svrhu racionalnog postizanja cilja (*osobni interes*)
 2. na temelju temperamenta i osobina pojedinca

	GEMEINSCHAFT	GESELLSCHAFT
VEZE MEĐU POJEDINCIMA	JAKE (<i>obitelj i prijatelji</i>)	SLABE (<i>kolege, profesionalci</i>)
STUPANJ SOLIDARNOSTI	VISOK (<i>tradicija, vjerovanja i odnosi</i>)	SLAB (<i>osobni interesi</i>)
OBLIK ZAJEDNICE	ORGANSKA CJELINA ljudi se osjećaju „kod kuće” – međusobno slični	MEHANIČKA CJELINA međusobno ravnodušni dijelovi – ljudi otuđeni jedni od drugih

SOCIOLOGIJA I DRUGE DR. ZNANOSTI

- razlika nije u tome **ŠTO** se proučava već **KAKO**
- sve znanosti koriste ista pravila prilikom proučavanja (prikupljanje i analiza podataka...) ali **razlikuju se u vrsti pitanja koja ih zanimaju**

OSTALE DRUŠTVENE ZNANOSTI:

1. Povijest proučava **prošle događaje** kao rezultat društvenih procesa
2. Ekonomija ljudsko djelovanje povezano s **troškovima i dobiti**
3. Političke znanosti ljudsko djelovanje povezano s **moći i utjecajem**
4. Psihologija **unutarnja stanja pojedinca** i njegove **ličnosti, fiziologiju mozga, mišljenje, učenje, motivaciju, osjećaje...**
5. Antropologija (etnologija) proučava jednostavna, „primitivna“ **(predindustrijska) društva/kulture**

- **SOCIOLOŠKA PERSPEKTIVA** - temelji se na ideji da *pojedinka nije moguće odvojiti od društva* u kojem živi

POSEBNOSTI SOCIOLOŠKOG IZUČAVANJA:

- sociologija je usmjerena na proučavanje *cjelokupnog društvenog života*
- naglašava *kontekst* ljudskog djelovanja
- zanima je *kolektiv* i *interakcije među pojedincima*, a ne izolirani pojedinci

PONAVLJANJE (ključni pojmovi)

- SOCIOLOGIJA
- SOCIOLOŠKA IMAGINACIJA
- ZDRAVORAZUMSKI vs. SOCIOLOŠKI NAČIN RAZMIŠLJANJA
- GEMEINSCHAFT / GESELLSCHAFT
- SOCIOLOGIJA I DRUGE DRUŠTVENE ZNANOSTI
 - ekonomija, političke znanosti, povijest, antropologija i psihologija (socijalna psihologija)
- SOCIOLOŠKI POGLED NA DRUŠTVO

INDIVIDUALNO I KOLEKTIVNO

- društvena stvarnost utječe na pojedinca
- **DRUŠTVENE ČINJENICE** – načini djelovanja, mišljenja i osjećanja, koje su izvanjske pojedincu i nameću mu se (*Emile Durkheim*)
- proučavao je **samoubojstva** – stopa samoubojstava se razlikuje od društva do društva

STUDIJA O SAMOUBOJSTVIMA *(Emile Durkheim)*

- SMOUBOJSTVO - **individualan čin** koji je **društveno određen**

Durkheima ne zanimaju osobni razlozi i osobine ličnosti osoba koje su počinile samoubojstvo, već karakteristike grupa kojima su pripadali pojedinci i način na koji te grupe stvaraju koheziju (osjećaj povezanosti sa zajednicom) i solidarnost među članovima

- Durkheim je primijetio da se stopa samoubojstava razlikuje od jedne do druge dr. grupe ili situacije u kojoj se pojedinac nalazi

Čimbenici koji utječu na stopu samoubojstava:

1. **religija** – razlika između katolika i protestanata
2. **obiteljski odnosi** – samci, razvedeni, broj djece u obitelji
3. **rat i mir** – manja stopa za vrijeme rata
4. **ekonomska kriza** – posljedica nagle promjene ekonomskog stanja pojedinca

STUDIJA O SAMOUBOJSTVIMA *(Emile Durkheim)*

- različite stope i različiti tipovi samoubojstva se mogu povezati sa stupnjem **DRUŠTVENE SOLIDARNOSTI** – spona koje drže ljude zajedno (*moralne norme i osjećaji koji osiguravaju integraciju društva*)

Tipovi društvenih spona:

1. **INTEGRACIJA** – snaga *povezanosti* pojedinaca s društvenom grupom
2. **REGULACIJA** – *kontrola* individualnih želja i poriva pomoću društvenih normi i pravila ponašanja